

Tak mě tak při čtení posledních diskusí nejen na FT napadlo, jestli náhodou nejsme trochu moc zahledění do našeho malého českého rybníčku, a že by možná neškodilo porozhlédnout se trochu po okolí. Nejen u nás totiž vzniká pěkná muzika a je škoda, že až na malé výjimky se k ní český posluchač v podstatě nemá šanci dostat. Nemluvě o tom, že tradičně se zájem o naše severní sousedy projevuje maximálně v nákupních výletech do pohraničí. V tomto seriálu bych se s vámi ráda podělila o poznatky, které jsem získala (nejen) během semestrálního studia ve Varšavě a přilehlém okolí. Nečekejte rozsáhlé recenze, spíš se pokusím krátce představit ty, kteří mě nějakým způsobem zaujali, ať už přímo na koncertech nebo na deskách, ke kterým jsem se díky svým polským přátelům mohla dostat.

Asi bych měla začít od toho, co se vlastně v Polsku poslouchá. Pokud jde o většinové žánry, situace vypadá podobně jako u nás, jen s tím rozdílem, že kromě pár popových stálíc, které se objevují už spíš jen jako kuriozita na různých akcích převážně charitativního typu, existuje mnoho nových tváří. Ty ale uvidíte častěji zpívat na koncertech než na playback v televizi (nutno podotknout, že na pořad estrádního typu v polských televizích téměř nenarazíte). Stejně tak v podstatě neexistují muzikálové

Antonina Krzysztoń

ychlokvašky, nejspíš proto, že v Polsku nenastal takový muzikálový boom jako u nás. Pokud se hrají muzikály, jsou spíše operetního typu, případně prověřené světové hity. Celkově je hudební scéna poměrně různorodá - být "populární" znamená spíše být známý, než automaticky nekvalitní nebo jinak podezřelý. Spoustu známých hudebních osobností zároveň můžeme chápat jako interprety tzv. folkové muziky. I když "folk" znamená v polských souvislostech něco trochu jiného než u nás. Základní rozdíl je v tom, že v Polsku ze zřejmých důvodů neexistuje nic, co by se podobalo naší moderní trampské písni. U táboráků se sice můžeme setkat s písněmi, které zpívají polští skauti (harcerze), ale to je spíš něco mezi křesťanským folkem, pionýrskými pochody a prvorepublikovými trampskými písněmi, jak je známe i u nás. Ostatně sami si můžete poslechnout ukázky na http://harcerze.zhr.pl/harcerze/html/warto_miec_piosenka/mp3.htm

Do škatulky "folk" se v Polsku zařazuje vlastně cokoli, co vnímáme pod moderním pojmem world music. Trend poslední doby je podobně jako u nás obracení se k vlastnímu folklóru a silná inspirace dalšími slovanskými vlivy, tradičně díky historickým souvislostem zejména z východu. Oblíbené jsou také nejrůznější irské, skotské a jiné inspirační zdroje. Druhou skupinou jsou pak písničkáři. Zde dochází k mírnému zmatení pojmů. Jak jsem se dozvěděla, "piosenkarz" není písničkář v našem smyslu slova, ale zpěvák obecně, tak se může označit třeba klidně i hvězda polské popmusic Krzysztof Krawczyk - tzv. "polský Gott" (i ten však

spolupracuje třeba s Goranem Bregovićem - to jen pro ilustraci, jak může vypadat prolínání žánrů v praxi). Pokud vás zajímají podrobnosti, najdete je zde: <http://abc.wp.pl/archiwum/goran-krawczyk/>. O písničkářích jako takových se v Polsku většinou mluví jako o "bardech" (zejména v souvislosti s jejich protirežimními aktivitami). Dnes se ale setkáme spíše s obecným označením "poezja śpiewana". Jsou to jednak spisovatelé, kteří zpívají svoje texty (Edward Stachura) nebo písničkáři, kteří se poměrně často pokoušejí zhudebnit texty klasiků polské literatury od těch nejstarších po současné. To dělá i Antonina Krzysztoń, o které bude dnes řeč.

Antonina Krzysztoń skládá básně i písňové texty, které zpívá a hraje na kytaru. Její hudební kariéra začala v roce 1980, když vystoupila na Festivalu zakázané písně v Gdańsku. Díky tomu začala spolupracovat s kabaretem "**Pod Egidą**". Po vyhlášení

výjimečného stavu začala vystupovat neoficiálně v rámci tzv. "bytového divadla", v kostelích a studentských klubech. V samizdatu vyšly její první kazety. V roce 1983 vyhrála první místo na Festivalu studentské písně v Krakově díky písni

Chusta Weroniki.

Již tehdy získala velkou popularitu a sympatie studentů a na jejích koncertech se začalo scházet velké množství diváků. V letech 1984-1992 Antonina spolupracovala s kytaristou Markem Walawenderem, se kterým vystupovala na všech nejdůležitějších akcích souvisejících se zpívanou poezií (mimo jiné FAMA, Zamkowe Spotkania "Śpiewajmy Poezję" nebo Studentský festival písně v Krakově). První oficiální deska vyšla v roce 1990 s názvem

Inne Światy

. V listopadu 1993 obsadila písnička

Perłowa Łódź

(Perlová loď) z desky

Takie moje wędrowanie

první místo v soutěži polského rozhlasu. Díky tomuto úspěchu získala Antonina velkou popularitu a v roce 1994 roku nahrála hudbu k filmu

Czas Słowian

. Hodně lidí si ji vybaví v souvislosti s českým písničkářem Karlem Krylem, jehož písně nazpívala hned několikrát. V 80. letech vyšla neoficiálně kazeta

Ballady Karela Kryla

, díky které se Krylovy písně dostaly do širšího povědomí polského publika. Druhá deska vyšla až rok po Krylově smrti pod názvem

Czas bez skarg

. Obsahuje sedm Krylových písní a byla nominována na cenu Fryderyk '95. Texty většiny Krylových písní přeložila Maryna Miklaszewska. Lidové melodie z různých koutů světa (Afrika, Rusko, Madagaskar, Maďarsko) najdeme na desce Wołanie. Do každé lidové písně se ale promítá výrazný, originální styl zpěvačky. Inspirace polskou lidovou hudbou a latinskoamerickými a africkými rytmy najdeme i na nejnovější desce Antoniny Krzysztoń

Dwa księżycy

(Dva měsíce). Antonina zpívá kromě vlastních textů i texty polských klasiků, např. romantika Seweryna Gósczyńskiego nebo současného spisovatele Zbigniewa Herberta. Ačkoli se mimo jiné podílela na desce a stejnojmenném pořadu Jiřího Pavlicy "

Sešli se

", v českém prostředí bohužel není příliš známa. Více se můžete dozvědět na webu:

<http://www.wpk.p.lodz.pl/~tyrell/antonina.html>

<http://www.antoninakrzyszton.art.pl/>

ukázky MP3:

[Inny świat](#) (Jiný svět)

[Miła](#) (Lásko)

[Ręka to most](#) (Ruka je most)

DISKOGRAPHIE:

Ballady K. Kryla (NOWA, samizdat)

Pieśni, piosenki, pioseneczki (CDN, samizdat)

Koncert Poznań (Solid, samizdat)

Inne światy (Pomaton, 1990)

Pieśni Postne (Wydawnictwo M., 1992)

Takie moje wędrowanie (Pomaton, 1993)

Czas bez skarg (Pomaton, 1995)

Kiedy przyjdzie dzień (Pomaton, 1996)

Każda chwila

Wołanie (Universal Music, 2000)

Złota Kolekcja "Perłowa łódź" (Pomaton, 2000)

Kolęda domowa (Paganini, 2003)

Dwa księżyce (2004)